

XX-wiecznej historii Polski. Pierwsza część obejmuje okres międzywojenny. Bardzo szczegółowo omówiono starania o utworzenie diecezji katowickiej, dzięki czemu można zrozumieć wiele drażliwych problemów narodowościowych związanych z tzw. kwestią niemiecką. Przedstawiono również historię Administracji Kościelnej Polskiego Śląska Zaolziańskiego w latach 1938–1939. Część ta kończy się na wybuchu II wojny światowej. Druga część poświęcona jest dziejom diecezji w okresie okupacji, trzecia zaś – historii diecezji w okresie PRL. Wszystkie trzy części w swojej konstrukcji posiadają pewien czytelny schemat – rzeczowo-chronologiczny, na który składają się: zarząd diecezji, struktura terytorialna diecezji (sieć parafii, dekanatów, komisariatów), duchowieństwo diecezji, w tym formacja duchowa i intelektualna, duchowieństwo zakonne, problemy związane z zaangażowaniem społecznym i politycznym duchowieństwa wraz z podziałem narodowościowym wśród katolików. Duży blok zagadnień obejmuje problemy duszpasterskie i sposoby ich rozwiązywania, działalność dobroczynną Kościoła, zaangażowanie kulturalne i oświatowe.

Ks. Jerzy Cuda, PRAKTYCZNO-SPOŁECZNE KRYTERIUM WIARY-GODNOŚCI OBJAWIONEGO SENSU HISTORII. ANALITYCZNO-SYNTETYCZNE STUDIUM INSPIROWANE PARADYGMATEM NOWEJ TEOLOGII POLITYCZNEJ, Katowice, Księgarnia św. Jacka 1999, 412 s. (ISBN 83-7030-352-8).

Wielość i różność uwzględnionych w prezentowanym opracowaniu zagadnień spotyka się w problematyce możliwości i konieczności zrozumienia tożsamości człowieka, związanego nierozdzielnie ze zrozumieniem sensu historii ludzkości. To zrozumienie jest komponentem definicji człowieka (*Fides et ratio*, 1). Pojawiająca się w tym kontekście alternatywa ludzkiego „być albo nie być” wymaga rozważenia trzech konieczności: konieczności uznania formalno-merytorycznego otwarcia procesu poznawczej aktywności człowieka (fragmentaryzacja), konieczności hermeneutycznego zrozumienia sensu tego otwarcia oraz konieczności uwzględnienia objawionego wyjaśnienia tego sensu. Mając na uwadze te „konieczności”, teologia dostrzega w historii ludzkości istnienie otwartego problemu tożsamości człowieka (*sola ratio*) oraz możliwość jego objawionego rozwiązania (*ratio et fides*). Wszechstronne rozważanie zagadnienia możliwości i powinności podjęcia godnej człowieka decyzji zawierzenia temu rozwiązaniu (wiarygodność) jest zagadnieniem teologii fundamentalnej. Prezentowane opracowanie włącza się w poszukujący proces realizacji tego zadania, pozostając w krytycznej konfrontacji z refleksją „nowej teologii politycznej”. Pierwszy jej rozdział wyjaśnia pojęcie objawionego sensu historii; drugi przenosi to wyjaśnienie na teren refleksji filozoficznej i teologicznej, skupiając uwagę na relacji „sens – tożsamość – prawda – miłość”, z której wyłania się zagadnienie praktyczno-społecznych kryteriów wiarygodności objawionego sensu historii; rozdział trzeci rozważa problematykę dialogicznego (teoretyczno-praktycznego) funkcjonowania tych kryteriów. Fundamentalna kategoria dialogu jest także obecna w czwartym rozdziale, który dostrzega obecność problematyki kryteriów w aktualnym kontekście kulturowym (akceptacja – odrzucenie); piąty rozdział dotyczy pytania, czy istnieje możliwość zawierzenia objawionej antropologii na aktualnym etapie rozwoju poznawczej aktywności człowieka, wchodzącego w XXI wiek.